

Naujienų Antroji Dalis

NR. 432

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

A. F. MARFELD

Ar yra gyvybė kitose planetose?

Vadinamajame Paukščių Take sukasi apie 100 milijonų tokių saulių, kaip mūsų. Mokslininkai apskaičiuoja, kad visoje (universe) saulių susibūrimų (Paukščių Takų) yra apie 100 milijardų. Kiekviena iš tų milijardų saulių turi panašias planetas, kaip ir mūsų. Visai galimas daktas, jog turi ir panašias žemes, kaip mūsų. O tose žemėse, galima tikėti, gyvena žmonės ar į juos panašios būtybės.

Amerikos astronomas Harlow Shapley yra apskaičiavęs, kad mūsų Paukščių Take yra, mažiausiai, 100 milijonų žvaigždžių šeimų, panašių į saulės sistemą. Iš jų 3 nuošimčiai (vadinasi, 3 milijonai) turi tokias pat gyvenimo sąlygas, kokios yra mūsų pasaulyje. Tai reiškia, jog visatoje panašių į žemę planetų yra bilijonai!

Merkurijos, Venera, žemė ir Marsas sudaro mūsų saulės sistemos mažasias planetas, o Jupiteris, Saturnas, Neptūnas ir Plutonas — didžiasias. Tie mūsų saulės sistemos nariai visatoje tėra tik dulkytės!

Visos planetos, kartu paėmus, sudaro tik vieną septynių šimtų saulės masės dalį. Be to, jos pačios nešviečia ir yra tamsūs luitai, kurie didesniu ar mažesniu stiprumu refleksuoja švietimą, iš saulės gaunamą, šviesą. Tai reiškia, kad šitie maži grūdeliai iš artimiausios fix-žvaigždės vargu yra matomi. Atvirkščiai, tai reiškia, jog mes kitų saulių, labiausiai tolimųjų fix-žvaigždžių planetas taip pat negalime matyti. Stipriausias teleskopas šiuo atveju yra bejėgis. Todėl yra didelis klausimas, ar mums kada nors pavyks atidengti broliškas sistemas, o labiausiai surasti apgyventą "serį žemę".

Bet kaip tai atrodo mūsų planetų šeimoje? Ar yra galima astuoniose planetose, kurias mes be mūsų žemės žinome kaip saulės vaikus, gyvybė žemės gyvybės prasme?

Merkurijus

Pirmoje vietoje pažvelkime į saulei artimiausią planetą Merkurijų. Apie jį mes nedaug žinome. O tai dėl to, kad stebėjimai dėl jo artumo prie saulės yra labai apsunkinti. Jis yra daugiausia mūsų centrinės žvaigždės spindulių srityje. Merkurijus gali prie mūsų priartėti iki 46 milijonų kilometrų. Nuo saulės jis yra nutolęs vidutiniškai 57,8 milijonus kilometrų. Merkurijaus metai (atseit, laikas, kurio planetai reikia vieną kartą aplink saulę apskristi) prilygsta 87,9 žemės paroms. Mes žinome taip pat Merkurijaus didumą (jis yra lygiai 5,

000 kilometrų skersmens) ir jo masė (ji skaitoma atitinkanti maždaug dvidešimtajai žemės masės daliai).

Merkurijus laikomas labai nesvetinga planeta. Manoma, kad jis neturi atmosferos. Ir tikriausiai jis nesisuka aplink savo ašį, bet visada saulės link laikosi atsigręžęs viena puse, panašiai kaip mėnulis žemės atveju. Tai reiškia, kad Merkurijus yra dviejų kraštutinių planetų: jo dienos pusėje viešpatauja amžina diena ir karštis, kurioje jokia gyvybė negali išsilaikyti, būtent mažiausiai +350 laipsnių Celsijaus. Nuo saulės nusigręžusioje pusėje, atvirkščiai, viešpatauja amžina naktis. Pasaulio erdvės šalčiai netrukdomai srovėna į tą šešėlio pusę, kur temperatūra žymima — 200 laipsnių Celsijaus — absoliučiai nepakeliamą gyvybei.

Tuo mūsų žinojimais apie Merkurijų ir baigiasi. Apie jo paviršiaus savybes tenka tenkintis tik spėliojimais. Manoma, kad Merkurijus turi suplešėjusį, nuogą akmens žemėvaizdį, vienišą ir tuščią be jokio pasikeitimo. Gal būt, jis vietomis savo dienos pusėje dar tebedega, pirmiausia ekvatoriaus srityje, kur karštis gali prašokti 400 laipsnių Celsijaus.

Merkurijus žemės stebėtojam rodosi fazėmis, kaip ir mūsų mėnulis — pautuvu, puse arba pilnu apskritimu.

Venera

Panaši yra ir Venera, antroji planeta. Mūsų kaimynė saulės pusėje turi labai tirštą atmosferą, todėl mes dar negalime pasakyti, koki ji turi diametrą. Išaiškintas didumas, būtent 12,400 kilometrų (kur turi būti įskaitytas maždaug 500 kilometrų neaiškumas) galioja visos planetos apskritimui, kurį mes matome, įskaitant ir atmosferinę dangą. Kietąjį branduolį tyrinėtojai iki šiol iš viso neturėjo galimybės matuoti; tai reiškia, jog mes nežinome ir Veneros atmosferos pajėgumo.

Venera nuo saulės yra atitolusi maždaug 108,1 mil. kilometrų. Apisukimui aplink saulę Venera reikalauja vidutiniškai 224 žemės dienas. Ar Venera sukasi aplink savo ašį — iki šiandien tebėra ginčijamas klausimas. Naujausios datos spektroskopiniai aiškinimai (labiausiai amerikiečių astronomų) teigia, kad esanti rotacija, apsisukimo greitis ir viena Veneros diena prilygstanti mažiausiai 14 žemės dienų.

Taip pat tebėra klausimas, ar ant Veneros yra kokia gyvybė. Iki šiol tyrinėtojai buvo susidarę nuomonę, kad Veneros pa-

(Tąsa 3 puslapyje)

DIENŲ SKEVELDROS

1.

Imu į rankas "Lietuvių Kalbos Vadovą" ir 381 psl. skaitau:

"Misterija" — paslaptys; viduramžinis religinio turinio teatrinis veikalas; (dabar) dramatis veikalas, kur tautos ar žmonijos gyvenimo reiškiniai įprasminami aukštesne idėja".

Bet kodėl aš "linkstu" į misteriją? Na, vartau "Vienybės" Nr. 35, kur p. V. Tysliavienė šitaip trumpai drūtai rašo:

"(Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo) Koncertui buvo ruošiamasi beveik dvejus metus.

"...kai jau simfoninė programa su vokaline dalimi buvo nustatyta — Carnegie Hall rezervuota, biudžetas ir bendras planas paruoštas — įsikišo p. Barzdukas iš Clevelando ir visus to koncerto projektus sutaršė. Vietoje 'brangaus' simfoninio koncerto, kuris išpardavus bilietus būtų davęs apie 3,000 dol. pelno (apmokėjus ir Symphony of the Air orkestro pilną sąstatą su 3 repeticijomis), p. Barzduko galvoje gimė mintis statyti 'nebrangią' misteriją..."

Bet koncertinę seimo dalį palikime muzikos žinovams, susitelkime ties visuomenine ("bendruomenine"), kuriai ruošiasi su fanfara, o kuri užbaigta... Pelenų dienos grėsminga rūstimi.

Lyg toj dainoj, ar aš tau, sese, nesakiau?! Kai teisinga bendruomenės idėja pateko į pirmą pradžią nuodėmių sukūrį (nuoširdžios kalbos su senosios emigracijos organizacijomis neieškojimas, porcinės rinkimų sistemos, partiško godėjimosi valandą, atmetimas ir t.t. ir t.t.), ak, matome štai ką:

"Dirva" Nr. 67 rašo:

"'Pasaulinis' seimo pobūdis, žinoma, buvo daugiau simboliškas, negu faktiškas, nes iš 77 dalyvavusių delegatų tik 7 buvo atvykę iš toliau, negu iš šiaurinės Amerikos".

Iš Kanados buvo 13 atstovų. Bet atsiminkime Winnipego protestą, dar atvirą, neišspręstą. Ir iš to "velnio tuzino" sudaryta vadinamoji P. L. B. centrinė valdyba. Irgi su nuodėme (jau dviguba!):

(tą pačią "Dirvą" cituojant) "įvyko teisiniu požiūriu gana pavojingas dalykas: prieš balsavimą pasiūlyta pakeisti reguliaminą specialiai šiam atvejui ("Dirvos" pabraukta!) ta prasme, kad ši kartą reguliamine nustatyto dėsniu (ma-

no įtarpas: slapto balsavimo, kurio dalis atstovų reikalavo! — J.C.) nebūtų laikomasi".

"... buvo nutarta... balsuoti viešai, už visą valdybos sąrašą iš karto".

Anot "Dirvos", "reguliamas liko sau, o seimo eiga sau. Diskusijos vyko gaisringai. Kalbėtojų 'pamokslai' dažniausia buvo ilgi ir tolimi nuo temos".

"Vienybė" (žr. str. "Išpūdziai iš bendruomenės seimo ir jo parenginių") pastebi:

"... dauguma kartojo tas pačias jausmingas, bet nerealių žodžių pynes, girdimų kiekviename minėjime ir suvažiavime".

Manding, pravartu sustoti ties viena seimo smulkmenėle (!):

("Vienybę" cituojant) "V. Rasteniiui paprašius balso svečio teisėmis pusei minutės (prieš tai jau buvo kalbėję keli svečiai) tai prezidiumo pirm. suabejojo, ar verta laiką gaišinti". Seimas ("daugumai nubalsavus") leido. Bet... "ginčas dėl pusės minutės Rastenio kalbos užtruko lygiai 3 minutes". Ir t.t. ir t.t.

Seimą "vairavo" krikščionių - demokratų (Lietuvių Frontą įskaitytinai) blokas. O kai buvo renkama JAV LB taryba, ir atstovai į PLB seimą, kvestėjo K-D bloko, "Dirvos", "Laisvosios Lietuvos" ir dar poros dešiniųjų laikraščių peršamoji koalicija. Rinkimų būstinės buvo "aprupintos" lapukais-atspaudais iš "Laisv. Lietuvos" ir iškarpomis iš "Dirvos". Bendra prasmė:

— Kad tik ne iš kairės!

Tariant kairės turima galvoje valstiečiai - liaudininkai ir keli (savo iniciatyva, ir savo rizika) socialistai, kurie buvo įtraukti į vad. jaunųjų kultūrininkų sąrašą.

Ir kokia likimo išdaiga! Dar numeriu anksčiau ("Dirva", Nr.66) buvo džiaugiamasi (žr. "Svarstymai"):

"... liaudininkai 1926 metų sąskaitą tautininkams tebe pateikinėja prie kiekvienos mažiausios progos, kai tuo tarpu dešiniosios srovės filosofai... vadinamam tautininkų valdymo periode... pradeda žiūrėti daugiau pliusų, negu minusų".

Girdi, liaudininkai nenuoširdūs. O kaipgi nuoširdūs K (rikščionių) - D (emokratų) bloko vyrai politikai?! ypač po savitarpinės talkos per paskutiniuosius rinkimus! — Nei obuolių, nei riešutų...

* * *

Iš reklamuotos misterijos (senąja žodžių prasme) išėjo (Tęsinys 2-me pusl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

paprastų paprasčiausias tremties partiškas turgus (arba: misterijų, t.y. politkoj besilavinančių ponų, subuvinimas!).

Gaila kultūrininkų, kurie per savo neapdairumą New Yorke kažkam pabuvo... paravanu (anot "Lietuvių Kalbos Vadovo", "sulankstoma užlaidine siennele")...

2.

Al. Gimantas (žr. "Draugas" Nr. 204) telefoniniame pranešime iš New Yorko skundėsi:

"... Yra ir mūsų spaudos atstovų, kurie čia tegali jaustis labai 'privaciai'. Buvo tikėtasi, kad spaudos žmonėms bus sudarytos bent pačios minimaliausios sąlygos pranešinėti savo laikraščiams tiesiog iš pačios vietos".

O, Bičiuli! Kas per reikavimas, ir iš ko ar kieno?! Juk JAV LB vadovybės nuomone apie lietuviškąją spaudą išryškėjo vad. Nuosmūgio manifeste, kurį pasirašė ir... CV pirmininkas.

3.

Žinios iš anapus, lyg ta banga iš sūkuringų vandens plotų, dažniausiai parneša mirtį. Mirtį artimų ar pažįtamų asmenų.

Mirė (Sibire) Kauza Vincas (g. 1896.3.25 Leliušių k., švenčionių aps.). Kai atėjau į Vytauto Didžiojo gimnaziją, jis buvo bešeinąs. Poetas (Pauliaus slapyvardžiu rašęs į Vilniaus liet. spauda). "Mildos" (mokinių šaviveiklos kuopos) narys. Vaidintojas, ir vaidinimų organizatorius, ypač vasaros atostogų metu ir tai palei... demarkacinę liniją. 1922 m. išvyko į Nepriklausomąją. Bet ryšių su Vilniaus kraštu nenufraukė. 1939 m. grįžo. Vilniaus universitete buvo teismo medicinos katedros adjunktas ir vedėjas.

Mirė (grįžęs iš Sibiro) Mikas Gudėnas. Grįžo, ir rado griuvėsiuos netgi savo šeimą (žmona ištekėjus už kito). Nebepakėlė. O smūgių-smūgių krito ant jo, sakyk, lyg įsiutusių bangų į jūrų atkrančių uolas, ir, būdavo, nei krust.

Pedagogas. Ir iš išsilavinimo, ir iš širdies. švenčionių liet. mokytojų sąjungos iniciatorius. Bibliotekos kūrėjas (arti 3,000 tomų). Pats bibliofilas. Tautosakos rinkėjas. Mėgėjas archeologas. "Vilniaus žodžio" korespondentas. Alnanacho "Šviesos taku" redaktorius. Lenkų persekiotas. 1939 m. rudenį bolševikų suimtas ir Vilniaus Gardino kalėjimuos kankintas. Lietuvos vyriausybės išvaduotas (kartu su LVLKomiteto pirm. K.Stašiu ir žurn. R. Mackevičium - Mackoniu). Mirė... Ak, bent grįžo laisvas numirti ir amžinojo atilsio atgulti po mielojo-šventojo Vilniaus krašto velėna...

Mirė Tadeusz Pizlo. Repatriavęs į Lenkiją. Tai filosofijos ir kalbų daktaras. Vytauto Didžiojo gimnazijoje mokė lenkų kalbos. Nemėgo pilsudskininkų režimo. Karininkų vos neužmuštas. Švietimo vadovybės mėtomas. Kai Pilsudski mirė, iš džiaugsmo atėjo į pamokas baltais teniso drabužiais (švietimo ministerija buvo įsakius gedulo rūbus!). Lietuvai atgavus Vilnių, išleido įgarsėjusią brošiūrą "Rachunek sumienia" (Sąžinės apyskaita), kur pilsudskininkus pavadino "sparnuotomis utelėmis". Brošiūrą išleido kaip anonimas, bet po mirties pavardė jau galima skelbti. Beje, jei kas interesusotusi šia brošiūra plačiau, tegu žvilgteria į mano "Vilnių tarp audrų" (524-527 psl.).

Bet ateina žinių ir apie... "iš numirusių prisikeliančius".

Kazys Umbražiūnas grįžo iš ten. Kito darbo negaudamas, švenčionių geležinkelio stoty pardavinėja ("ant ratelių") spaudą. Tai Varšuvoje leistos "Lituanicos" sumanytojas ir redaktorius. Bolševikai jį suėmė 1940 m. Kartu su buy. "XX Amžiaus" red. dr. P. Kupčiūnu (žuvo Červenės skerdynėse).

Bet apie gyvuosius nieko, nebent jie būtų... kompartijos nariai. Štai, bevartydamas "Sėjos" Nr. 4(53), kur J. Audėnas recenzuoja "Vilniaus valstybinio V. Kapsuko vardo Universiteto 1957 m. žinyną", randu... klasės draugą Joną Karosą, po įvairių partinių postų į Istorijos-filosofijos fakulteto žurnalistikos katedros vedėjo kėdę įsėdusi.

Pro sunkią (kone 30-ties) metų miglą mintys grįžta į prieblandžią, bet tokią jaukią ir šilimą alsuojančią Vytauto Didžiojo gimnazijos klasę. Jonas Karosas, atsimenu, sėdėjo netoliese Juliaus Steponavičiaus (dabartinio Vilniaus vyskupo Julijono). Ir, dievaži, nei vienam iš jų nepavydžiu. Et, kartais geriau pabū-

MAŽOJI LIETUVA

Studia Lituanica. MAŽOJI LIETUVA. I. New York, 1958. Lietuvos Tyrimo Instituto leidinys. 327 psl. Kaina 5 dol.

Turinyje: Rytprūsių ir Vakarų Lietuvos priešistorinės kultūros apžvalga — M. Gimbutienė; Arklas Baltų srityse — J.Lingis; Lietuvių sodžiaus architektūra Mažojoje Lietuvoje — J. Gimbutas; Mažosios Lietuvos Tautosakos bruožai — J. Balys ir Mažosios Lietuvos liaudies muzikos bruožai — J. Žilevičius.

Tekstai pailiustruoti gausiomis fotografijomis, diagramomis ir gaidomis. Gale knygos pridėtos santraukos anglų ir vokiečių kalbomis. Knyga labai gražiai išleista, ir jos turinys įdomus kiekvienam lietuviui. Knygą jau gaunama knygynuose. Tiesioginiai užsisakyti galima: Lithuanian Research Institute, Inc., 70 Fifth Ave., New York 11, N.Y., USA.

ti atokiai nuo Istorijos įvykių, kur nors fabriko šešėlyje, bet iš tikro... laisvam.

J. Cicėnas

PAMOKOS

Anglų kalbos

Pilietybės

Prekybos teisių

Stenografijos

Mašinėlė rašymo

Pamokos vyksta vakarais ir dienomis tris kartus savaitėje: pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį.

Amerikos Lietuvių Mokykla

816 West 33rd Place
Chicago 8, Illinois

Yra gėda nemokėti savo kalbos ir nepažinti savos literatūros! Norėdami daugiau susipažinti su senąja mūsų literatūra, neatidėliodami įsigykite prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istoriją". Knygos kaina: kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00. Užsakyimus adresuokite.

NAUJIENOS.

1739 S. Halsted Street.
Chicago 8, Ill.

ATVYKITE IR ĮSITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš šaltinio ir jums nukirps tiek kiek yra reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagas pavyzdžius, ir jiems pasiūsiame tokias medžiagas, kokių jie pageidauja C. O. D.

DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS URMO PREKYBOS APYLINKĖJE

• ŠILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS, • VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMS UŽUOLAUDŲ VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.; Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS Tel. WEBster 9-4187

Mes kviečiame atsilankyti visus mūsų draugus lietuvius.

Visų rūšių vaistai.

Rūpestingas, atsakomingas ir mandagus patarnavimas.

GEORGE EISELE
PHARMACIST

176 West Adams St.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

Pasigardžiukite geriausiomis namų gamybos karštomis tamalėmis su puikiu padažu ir karštais pipirais. Karštos dešrelės — su visais prieskoniais.

Texas Hot Tamales
Shop

220 West Chicago Ave.

Telephone: DE 7-6564

GIVING A SHOWER?

We have many lovely designs in paper table setting — Bridal and Baby showers—Birthdays and Anniversary Favors.

• Invitations - Place Cards - Gift Wrappings — Tallies - Unique Tieons.
• Favors - Nut-cups - Dennison Crepe Paper.
SEE OUR INTERESTING NEW CENTERPIECES — TO BUY OR RENT
Greeting Cards With Character

SIMMONS

Stationery Service

723 Lake St. Oak Park, Ill.
EU 6-0962

REDWOOD STUDIO

- Vestuvėms
- Suėjimams
- Šeimos portretams
- Įvairioms progoms

Kviečiame visus mūsų lietuvius draugus atvykti ir su mumis susipažinti. KALBAME LIETUVIŠKAI.

JOE BARNASH, Prop.

REDWOOD STUDIO

1901 W. 51st St. WA 5-5900

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petro Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti minimėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiūsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

NAUJAS TEPALAS

ir tabletės teikia naujos vilties kenčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagaminė naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Ši nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimą turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nuvalinti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, SEPT. 20, 1958

(Atkelta iš 1-mo psl.)

saulis yra sausas dulkių pasaulis, kur nepaliaujamai siaučia didelės smėlio audros. Vienišos uolų formacijos, vėjo ir smėlio nudailintos ir išgriaužtos, kišo nejaukioje dykumoje, kur nėra vandens, niekada giedro dangaus ir jokios augmenijos gyvybės. Veneros saulės pusėje vyraujančios temperatūros, kurios galinčios pakilti per 50 laipsnių. Šešėlio pusėje gyvsidabris vargu ar kada apleidžias užšalimo punktą.

Amerikiečių tyrinėtojai dabar apie Venerą yra sukūrę naują hipotezę. Jie remiasi tuo, kad paskutiniai matavimai kraštutinio atmosferos sluogsnio (vienintelio mums prieinamo) atidengė temperatūrą — 39 laipsnius. Šiuo atveju vanduo nebegali išsilaikyti garais, bet viršta ledų kristalais. Kadangi spektroskopiniai vanduo pagaunamas tik garų formoje, tai iš to aiškėja, kodėl jis Veneroj nebuvė surandamas. Dar prieš tai buvo išaiškinta, kad Veneros debesų danga optiniai laikosi kitaip, negu sausus dulkės, ji saulės šviesą reflektuoja labai panašiai, kaip vandens lašeliai.

Tokių būdu išaiškėjo galimybė, kad Veneros debesys yra vandens debesys, panašiai kaip ant mūsų žemės. Astronomai pradeda spėlioti, kad visas Veneros paviršius esąs vanduo.

Jei šitie tyrinėtojai neklysta, tai su lygšiolaikiniu "klasikiniu" įsivaizdavimu apie Venerą, kaip negyvą dulkių pasaulį, būtų baigta! Tada visas planetos paviršius tektų laikyti milžiniška, labai karšta ir anglies-dioxido prisotinta "pirmine jūra". Tai reikštų, kad gyvybės atsiradimas tenai būtų ne tik galimas, bet greičiausiai tikras dalykas.

Marsas

Iš saulės žiūrint — tai bus artimiausi vieta planetų sistemoje už mūsų žemės. Tad eikime dabar prie Marso, garsios "raudonos planetos". Bė abejo, Marsas yra pati įdomiausi iš visų planetų. Apie jį yra prirašyta daugybė knygų. Iš tiesų, joks dangaus kūnas jau iš senų laikų tiek nedirgino žmonių fantazijos, kiek rōmėčių karo dievaičiui pašvęsta mūsų žemės broliškoji žvaigždė.

Jeigu mes turėtume erdvės laivą, kuriuo galėtume keliauti tarp planetų saulės traukos lauke, ir jei šitoje iškyloje savo ekspediciją nukreiptume į Marsą, tai mūsų kursas rodytų saulei priešingą kryptį. Pirmas svarbus faktas apie mūsų kaimyninę planetą yra tai, kad ji nuo saulės stovi toliau, negu žemė, todėl jos sukimosi kelias guli anapus žemės kelio ir už pastarąjį turi būti didesnis. Tikrumoje vidutinis Marso nuo saulės nutolimas lyginasi 277,7 milijonų kilometrų, o tuo tarpu žemės nuo saulės atitolimo vidurkis yra 149,5 milijonai kilometrų. Todėl Marso metai yra beveik dvigubai ilgesni, negu žemės metai.

Kadangi planetų keliai aplink saulę ženklinā ne tikrus ru-

tulius, bet yra kiek pakrypę į elipsą (traukos, skriejimo ir priešinimosi jėgų išdava), tai tarpusaviai nuotoliai aplink saulę besisukančių dangaus kūnų nėra visada vienodi. Panašiai irgi keičiasi jų nuotolis nuo centrinės žvaigždės. Todėl būna taip, kad ir Marsas ir žemė tam tikrais laikotarpiais tarpusavy nepaprastai priartėja. Kaip tik 1956 metai buvo "Marso metai", kai raudonoji planeta buvo priartėjusi prie žemės 56 milijonų kilometrų atstumu.

Tęskime mūsų kelionę į Marsą toliau! Kai mes prie šitos planetos artėsime, pirmiausia atidengsime, jog ji turi du mėnuliū. Jie vadinasi Fobos (Phobos) ir Deimos (lietuviškai — baimė ir pabaisa). Tai labai prasmingi vardai karo dievaičio palydovams. Iš tų mėnulių Fobos yra vidutinis, o Deimos — išorinis. Jų artumas prie Marso (jie yra tik 5900 ir 19,800 kilometrų atitolę nuo savo planetos), taip pat ir greitis, kuriuo jie apibėga aplink Marsą, yra stebėtinas. Fobos vieną kartą apskrieja aplink Marsą per septynias ir pusę valandų, todėl tris kartus paroje pateka ir nusileidžia! Kadangi jo skriejimo laikas yra trumpesnis už tą, kurio reikalauja Marsas, kad pats aplink savę vieną kartą apsisuktų, tai Fobos pateka vakaruose ir nusileidžia rytuose. Deimos, išorinis mėnulis, priešingai apskridimui reikalauja trisdešimt valandų ir aštuoniolikos minučių.

Marsas patsai spindi geltonai — raudona šviesa. Žalsvai-melsvi atspalviai jo vidaus atmosferoje drebančiai šviečiančiame apskritime duoda netaisyklingus vaizdus. Marsas turi atmosferą. Tačiau šitas dujų apsiustas yra skystesnis, negu žemės oro danga. Nauji apskaičiavimai sako, kad Marso dujų danga siekia maždaug 200 kilometrų. Šita atmosfera susideda greičiausiai iš deguonio, vandens garų, šiek tiek anglirūgščio ir mažučio kiekio azoto. Marso oro danga turi būti labai skysta, nes tenai jokių didelių neramumų ir oro permainų nepastebima, kaip tatau vyksta žemėje.

Jei mūsų erdvės laivas pasinertų Marso atmosferoje ir tenai stabtelėtų pirmam to dangaus kūno apžiūrėjimui, mes pastebėtume, kad tenykštis pasaulis yra perdēm tuščias (oede). Tenai taipgi yra metų laikotarpiai, kadangi ekvatoriaus lyguma yra nukrypusi prieš planetos kelio lygumą. Tad skriskime mes per skystą, metų laikotarpiais besikeičiantį (spėjamai daugiausia iš šerkšnos susidedantį) poliarinį vožtuvą toliau, link ekvatoriaus. Kelyje pamatysime milžiniškus plotus raudonai-geltonos spalvos, tikriausiai negyvenamas smėlio ir akmenų dykumas. Neretai čia būna smėlio audros, kurias mes žemėje su žiūronais matome kaip plačius geltonus debesis.

Tuose dykumų plotuose mes pamatysime žaliai-mėlynus arba pilkai — rudus ruožus (labiausiai pietiniame pusrutulyje). Manoma, kad tenai slypi šykš-

toka drėgmė. Italo Giovanni Schiaparelli 1877 m. (tais pačiais metais, kaip ir Marso mėnuliai atidengti "Marso kanalai" (maždaug šimto kilometrų pločio linijos, kurios skrodžia planetą tinklo pavidalu) iš mūsų erdvės laivo vargu ar būtų pastelėti, nes tos linijos arba "kanalai" greičiausiai yra žemės stebėjų optinės klaidos. Galimas dalykas, kad balų vietovės ir klanai kai kur gulintieji tiesiom linijom nusitęsiosiose žemumose, apie kurias yra sudarę platūs vegetacijos ruožai, mums atrodo lyg "kanalai".

Aukštesnės gyvybės Marso paviršiuje, manoma, nėra, bet tikriausiai ten yra kerpės ir samanės ir, gal būt, dar tam tikros šalčiui atsparios bakterijos. Gyvybė Marse vegetuoja prie šalčio mirties ribos, nes temperatūros mūsų kaimyno pasaulio

lyje yra labai nesvetingos. Laikė palankios Marso pozicijos 1924 m., kai Marsas — žemė — Saulė stovėjo vienoje tiesioje linijoje, tyrinėtojai išmatavo Marso ekvatoriaus srityje temperatūrą vidudieny, ji buvo tik dešimt laipsnių šilumos. Naktimis ekvatoriaus srityje temperatūra turi nukristi ligi — 20 laipsnių. Šitos vargingos ir žiaurios gyvenimo sąlygos kaip tik paneigia galimybę, kad tenai yra isikūrusios aukštai kultūringos būtybės, kurios atlieka milžiniškus statybos darbus ir, be to, stato skraidančias lėkstes, kuriomis aplanko mus žemėje. Tokios fantazijos yra ir pasilieka smegenų vaaiduokliais.

(Bus daugiau)

REMKITE TUOS BIZNLERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

\$500 iki \$1,500 nuolaidos naujiems 1958 m. automobiliams

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.
Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

U WILL LIKE US
CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
SALES and SERVICE

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Lietuvių didžiausia ir patikimiausia automobilių prekyba.

5-PIECE DINNERWARE PLACE SETTING

FREE

TO
SAVERS OF
\$200.00
OR MORE

NEW ACCOUNT
OR ADD TO
PRESENT
ACCOUNT

ASK
ABOUT OUR
1/2% Bonus
Earnings
PLAN ON
Prepaid Time
Certificates

Save Regularly

Get another place setting free for every month your account shows a net gain of \$200.00.
ALL SAVINGS ARE INSURED SAFE

FREE School Pencil Kit to
savers of \$10.00 or more
—children's accounts only.

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

JOSEPH V. GRIBAUSKAS, Executive Secretary
3447 S. 49th Court • Cicero 80, Illinois
(Downholl 3-8131)

SPAUDOS PABIROS

Vienas žodis — ne kalba,
Viens veikėjas — prakal-
ba,

Kai du stos, visados
Nesusiigiedo...
Ir plačiai spauda rašys,
Kas gudruolis, kas kvai-
šys,

Kol kultūra išbujos:
Kits kitam ant sprando
jos.

Antanas Gustaitis

Kadaise, labai seniai per mano gimtąjį kaimą vingiavosi vieškelis. Rudens metu pažliugęs purvu, duobėtas; žiemos metu nelygiais sniego kauburiais apdengtas, o vasaros saulėtomis dienomis pilnas pilnutėlis papurusių dulkių. Ir šitokių vasaros sausmečio laikų ant to vieškelio mums — pusnuogiems pilvūzams — būdavo labiausiai smagu. Mes sukasdavome tas papurusias dulkes į didelės kupetas ir tada prasidėdavo iškilmingoji pramoga: vienas iš būrio (a la kultūrinio nuosmukio autorius J. Girnius) pasilenkęs, per savo tarpkojį pradėdavo rankutėmis kapstyti dulkių kupetas, o likusieji klykaudami ir visai sukaliodamiesi šokdavo po tuos visą aplinką savyje paskandinusias dulkių debesis, iki tų dulkių prisirinkdavo ne ne tik mūsų drabužėliuose, ant viso kūno, bet ir akyse, nosyse bei burnose. To klyksmo garsų traukiami subėgdavo ir toliau buvę mūsų prieteliai bei neprieteliai, kurie ne mažesniu įkainėju, kartu su pradininkais, "vanodavosi" tose dulkių pirtyse. Tai bent pramoga! Bet mes, vargingosios kaimo dalies gyventojai, žinodavome to žaidimo ribą: išsidūkę, išsiklykę ir apsisumdę mūsų pačių sukeltose dulkėse, išvargę ir suprakaitavę lėkdavome į vėsią Apaščių ir jos gaivinančiose bangose gerai išsimaudydavome nusiplaudami tos savotiškos pirties dulkes.

Prieš kurį laiką mūsų periodinėje spaudoje atspausdintas, 60 "signatarų" pasirašytas "Pasipriešinim kultūriniam nuosmukiui" manifestas sukėlė ne kiek nemažesnę dulkių-ginčų "pirtį", kurioje įvairių sričių specialistai ir "diletantai" visu įkarščiu tebesivanoja. Nežinia, kuo tas "vanojimasis" ir pasibaigs. Tiesiog neįmanoma nė atpasakoti visų argumentų už ir prieš tą tikrą ar tariamą kultūrinį nuosmukį. Tik, štai, pažiūrėkime bent dalį tų diskusinių rašinių pavadinimų: "Kultūrinis nuosmukis?", "Nuosmukis", "Vieša atgaila dėl nuosmukio", "Sukilimas prieš smilkalus", "Priešinkimės, bet kam ir kaip?", "Genijų maištas", "60-tis nušėkėjo visai diletantiškai", "Kultūrinis nuosmukis?", "Kovo-jant su nuosmukiui", "Miegok saldžiai, senjorita" ir t.t. ir t.t. Tai tik dalis rašinių pavadinimų kultūrinio nuosmukio

tema, paimtų iš Naujienų, Draugo ir Dirvos. Kiti lietuviški laikraščiai bus davę, tur būt, nemažiau rašinių tuo pačiu reikalu. Ir dėl to, kad šis klausimas yra aktualus, gyvas ir kartu... skaudantis. Sakoma: kas skauda apie tai ir kalbama. Taip ir čia. Bet visa bėda, kad tame mūsų bendro skausmo pasireiškime jau pat pirmame pasiskundime "manifeste" išibrovė skaitytojams nesuprantamų neaiškumų. Pvz. vienoje vietoje tame "manifeste" skaitome: — "Nebesant valstybės globos, nebeturint savų akademinių institucijų ir visiems lygiais pasidarius, atsiranda sąlygos veržtis nebe savo kūrybinių pajėgumu, o reklama, kūrybinį impotentiškumą imant dangstyti apeliavimu į patriotinius jausmus tėviškės laukų rugių gubomis, iš atminties atkuriamais tėvynės vaizdais, pietizmu lietuviškiems siužetams ir pan."

Atrodo, čia kalbama apie dailininkus, iš atminties piešiančius tėviškės vaizdus. Gerai, jeigu dailininkai-piešėjai negali savo kūrybinių polėkių atkurti iš atminties, kaip tada yra su mūsų poetais ir rašytojais?

Sakysime: po atsišaukimo pasirašęs poetas Stasys Santvaras yra sukūręs eilėraščių Vabalėlis:

"KOKIAS tu pareigas eini,
Mažasis vabalėli?

Nurims audra, prašvis tam-
siam slėny, —
Kur brisi tu per šlapį smė-
lį?..

Ar vyšnių žieduose gimei? Ar
saulės ašarėlėj
Tu siūdeisi tą vaisių drabu-
žėlį? —

Kokias tu pareigas eini tam-
siam slėny,
Mažasis vabalėli?"

Arba irgi po atsišaukimo pasirašęs Alfonsas Nyka-Niliūnas:

Po rudens skliautais naktis
rugsėjo

Ir liūdesį lieją laukai skaus-
mingai platūs.

Kas taip giliai žvaigždžių
prisėjo

Ir soduose auksinių lapų?
Didėjančiu skausmu užlieja

Platus, kaip naktys jo, rugsė-
jis,

O aš einu begaline alėja,
Nakčiai žvaigždes po kojų sė-
jant.

Dar žemė saulės vaisiais
trenkia,

Ir šalnų sodus lapais sėja.
Aš ištiesiau į saulę ranką,

Bet paliečiau tikrai rugsėjį...
ir t.t.

Juk tai tikri poezijos meno kūriniai, iššaukti poeto vaizduotės. O jeigu savo vaizduotės akinamas dailininkas nu-pieš panašius paveikslus drobėje, ar tai bus meno kūrinys, ar "diletantizmas"? Kodėl tad barti dailininkus už tai, jei jie bando atkurti iš at-

minties tėviškės gubas ar kitokius vaizdus? Šia tema kalbėjau su vienu poetu, "manifestą" pasirašiusiu. Jis man paaiškino, jog poetai iš viso kuria iš savo vaizduotės, o dailininkai, girdi, turi turėti modelį arba vaizdą prieš savo akis. Taip, realistai dailininkai privalo, o kaip tada yra su dailininkais modernistais, kuriančiais visokias nežemiškas būtybes, kurių modelių niekur ir niekada nesurasi? Išeina, kad dailininkai modernistai visi yra "diletantai"? Taip ar ne?

Viskas būtų tvarkoje kultūrinio nuosmukio ir kitokių

(Tęsinys 5-me psl.)

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, artl
63-čios gatvės ir California Ave.)

Duoda prieš karą baigęs

Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

help your
HEART FUND
help your HEART

• Parduodu, Pritaikau
• ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus lan-
gus, duris ir vasarinius tinkle-
lius. Apdraudžiu namus, auto-
mobilius, langus, baldus ir ki-
tus dalykus nuo ugnies, vagies
ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielų noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

Skelbkitės "N-nose"

D. JURJONO BENDROVĖ

3251 So. Halsted Street Tel. CALumet 5-1064

PASIŪLO ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS:

butams šildyti dujomis šildomų krosnių Perfection gamybos, Auto-
matinių vandeniu šildyti boilerių Harrison gamybos, Tualetams puo-
dų komplektų baltų ir spalvotų, Prausyklų įvairaus didumo, Medici-
nos kabinetų, Įrengimų vonios kambariui, Metalinių spintelių virtu-
vei ir baltiniams susidėti. Be to dažų, sienoms klijuoti popierių, dova-
ninių prekių vietinių ir importuotų, stiklui piauči deimantinių peiliu-
kų ir įvairių įrankių. Parduodama žemiau urmo kainos.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS
IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai,
stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos.
RADIATORIAI, GENERATORIAI IR VISA ELEKTROS SISTEMA.

Pas mane pirkti duslintuvai įdedami veltui

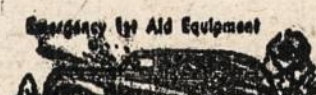
Sutaisome
radiatorius

TRANSMISSIONS
Sutvarkome
transmisijas

STARTERS
Įdedame
starterius

Emergency Aid Equipment
Įdedame ir sutaisome
visas sugedusias
Jūsų automobilio dalis

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų

Išmetimo vamzdžiai įdedami veltui, jei perkamas duslintuvas.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 8 val. vak. Sekmad. uždaryta.

NELAUKITE -
RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius,
ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus,
neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

mūsų gyvenimo reiškinių vertinimo reikalu, jeigu mes mokėtume visada ir visur kultūringai diskutuoti, išsikalbėti, išsiaiškinti. Ot, čia ir yra mūsų nelaimė, jog pradėję kalbėti kuria nors tema, mes įpuolame į pyktį ir imame dėl to tarpusavy peštis, bartis, kaišiodami savo asmeniškumus. Kad ir tas ginčas dėl kultūrinio nuosmukio jau ima krypti asmeniškumo linkme (žiūr. V. Vizgirdos "Nuosmukio temomis", Draugas, 1958 m. rugpiūčio 9 d. ir A. Rūkštelės to paties Draugo š.m. rugpiūčio 30 d. "Meno kultūros beiškant").

Naujienu skaitytojai, be abejonės, atsimena tūlo Sinuso rašinius: "Savą ar svetima scena", "Tarėmės, bet nesustarėm" ir baigiamąjį rašinį "Pastangos ir rezultatai". Asmuo, kultūrininkas, gal būt, ir rašytojas-dramaturgas, sužinojęs, kad Čikagoje ruošiamasi pastatyti ne lietuvių autoriaus scenos veiklą, pradeda akciją prieš tai, o tą pastatymą pamatęs scenoje, iš anksto pasiruošęs, sudirba jį spaudoje į visišką skudurą. Ir jaučiasi atlikęs "kultūrinį" darbą. Galėjo, žinoma, anas pastatymas būti ir nepasisekęs, bet kas šiek tiek scenos mene nusimanančių skaitytojų patikės recenzentui, kurio rašinyje randame tokius niekalus: "Kad pav. James (Stasys Bernatavičius) ranka stabdymas skambučio nieko nepridėjo prie jo šaltos ir lėtos figūros, ypač, kad *jo ranka buvo panaši ne į tradicinio anglių tarno ranką, bet į lietuvių artoją*" (pabraukta visur mano — J.); "Dorothy Wickham (Ona Mironienė) gerai suprato savo rolę ir, *matyt, nepasidavė režisieriaus saržui* — vaidino natūraliai, kas jai ir tiko". (Visai naujas atradimas scenos darbe! Aktorius, kuris nepasiduoda režisieriaus valiai, savo rolę gerai atlieka. O jeigu, tokia "metodika" remiantis, sakysime, vaikai visai nepasiduos tėvų ar mokytojų nurodymams, jų auklėjimo pastangoms, išeis pavyzdingi žmonės?! O kai kas žinančiųjų tvirtina, kad Sinus yra buvęs auklėtoju!) arba ką reiškia toks pasakymas recenzijoje: "... visas pastatymas panašus į samdyto žmogaus darbą".

Idomu, kuo verčiasi Sinus ir ar jis nėra sandomas? Žinau gerai, kad absoliuti dauguma Amerikos lietuvių, tiek anksčiau, tiek vėliau atvykusių į šį kraštą yra samdiniai ar tai dirbtuvėse, fabrikuose ar įstaigose. Ir jie visi, remiantis kultūrininko Sinus logika, yra niekam tikę!..

Kalbama, kad prieš "Pažadėtosios žemės" spektaklį Čikagoje kai kurie kultūrininkai skambino savo pažįstamiems ir atkalbinėjo juos neiti į tą spektaklį. Ar tatau nėra aukščiausias kultūrinio nuosmukio pasireiškimas?

Rugpiūčio mėn. pabaigoje New Yorke įvyko PLB kongresas. Tam kongresui buvo paruošta ir meninė programa. Apie jos vertę pasiskaitysime spaudoje, bet kokiomis priemonėmis neišmanėliai, nustumdami į šalį specialistus, pasiėmė ne savo srities darbą (pvz. simfoninio orkestro dirigavimą), geriau nė nežinoti. Lietuvių Pasaulinės Bendruomenės seimo metu ten pat, New Yorke, tarėsi ir mūsų meninių sričių specialistai: rašytojai, poetai, dailininkai. Ir čia neapsieita be nuosmukininkų: kada vienas dailininkas, norėdamas taikingu būdu baigti kivičą su kitu, modernistinės krypties atstovu, pasiūlo jam pasispausti rankomis, modernistas arogantiškai (kaip nuosmukininkui pritinka) atšauka: "Ne!" Kai kitas dailininkas ruošiasi pradėti savo žodį, antro fronto dalyvis, metęs paniekinantį: "Nenoriu klausyti kvailio kalbos"... atsistoja ir išeina iš salės. Jargutėliau, šviesiausias, argi tai nėra nuosmukio požymiai, nors tie oponentai abu pasirašę garsųjį "memorandumą".

Iš kitos pusės, pasirodžius anksčiau minėtam atsišaukimui apie kultūrinį nuosmukį imta šaukti, kad čia yra laisvės kraštas, kad niekas neturįs teisės kitiems nurodyti, kaip tvarkytis, rašyti ir t.t. Pasirašiusieji, ir be paaiškinimų žinodami, kad gyvename laisvame krašte, kolektyviai išreiškia savo nuomonę, o mes, iš kitos pažiūrų stovyklos šaukiame jiems: "Neturite teisės taip kalbėti!.." Kodėl pastariesiems yra laisvė uždrausti nuosmukio atsišaukimą pasirašiusiems galvoti taip, kaip jiems jų sąžinė diktuoja? Gali pritarti, gali atmesti tą pasiūlymą, bet laisvame krašte negalima reikalauti, kad 60 pasirašiusių kultūrininkų galvotų lygiai taip, kaip galvoja jiems nepritarantieji. Humoro mėgėjai yra sugalvoję vykusį anekdotą mūsų kultūrinio nuosmukio reikalu: "Kartą pragaro valdovas Liucipierius inspektuoja savo karalystę. Visi vėlniai tinkamai pasiruošę, ypač smalos katilus, kuriuose verda nusikaltėlių vėlės, prižiūrintieji. Vos kuri vėlė kyšteli galvą iš katilo, tuojau vėlnias to katilo sargas, trenkia jai su samčiu ir vėlė dingsta verdančioj smaloj. Prieina Liucipierius prie vieno didžiulio katilo, pilnutėlio verdančios smalos, bet iš jos visai nepasirodo nė viena vėlės galva, negirdėti jokio kančios šauksmo. Tylu, tik verdanti smala kunkuliuoja. 'O kas čia? Kas šitame katile dedasi? Kodėl jo niekas neprižiūri ir nė vienos vėlės jame nematyti? — teiraujasi Liucipierius.

"Viešpatie, Liucipieriau", paaiškina prišokęs katilų vyresnysis, "čia verda lietuviai kultūrininkai. Jų prižiūrėti nereikia: jie patys vienas kitą tuojau nutraukia į dugną, kai tik kuris bando iškilti"...

UNION 6-9206

7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicka

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmeniską atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežių žodį.

5410 SIXTH AVE.

Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą D A R B A galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

SKOLINK IŠ STANDARD UŽ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

CARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaro.

MAKSIMAS GORKIS ANEKDOTAS

(Tęsinys)

— Iš pradžių, vadinasi, reikia visko pridaryti, sutaupti, paskum — skirstyk visiems lygiomis ir netgi apsigimėliams, kurie niekam netikę, jiems — irgi! Kad jokio skurdo ir purvo nebūtų ir nuodėmės nebūtų nė šešėlio. Tai šitaip. Visi — sotūs, kiekvienas gyvena kaip mokėdamas, niekas nelenda tau į akis su pykčiu, su pavydu. Kiekvienas pats sau šventas. Štai! Kaip tik šitaip: kiekvienas žmogus pats sau — šventasis!

Bykovas kalbėjo ir vis labiau stebėjosi, jausdamas, kad ši mintis gali vystytis be galo, lengvai pakišdama reikalingus žodžius. Jam net pasirodė, kad kietas šios minties kamuolys seniai, visuomet gulėjo jo sielos dugne, o šiandien atgijo ir ėmė suktis, išvyniodamas begalinį, tvirtą siūlą. Tas kamuolio vyniojimas gniaužė kvapą, lyg Bykovas būtų smarkiai važiavęs lygiai išvažinėtu žiemos keliu. Nepaprastai lengva buvo tarti šiuos naujus žodžius, lyg visados jais būtų galvojęs. Buvo malonu jausti, kad esi naujai protingas, matyti, kaip kuprelis klausydamasis šypsosi svaigia šypsena, o Jakovas, pasilenkęs ant kėdės, žvelgia mergaitės, artimo žmogaus akimis. Ir visa tai buvo tiek graudu, taip sujaukino jėgos, siejančios žmones, jautimu, kad Bykovo akys sublizgo susužavėjimo ašaromis, jis staiga nusilpo, atsirėmė į krėslą atkaklę ir sumurmėjo, užsimerkdamas iš nuovargio:

— Kam gi malonu būti nevidonu žmonėms? O reikalas — neįveikiamas, reikalas dirbti, ak, didelis! Ir — skubėti reikia, — kiekvieno laukia mirtis...

Kikinas, pašokęs nuo kėdės, tarė susirūpinęs:

— Jūs, Jegorai Ivanyčia, prigulkite, pavargote. Jaša, nuveskime!

Paėmęs Bykovą už rankų, nuvedė į lovą, rūpestingai paguldė ir tyliai nuėjo, kuprelis, pindamas kojas, prieky, o Jakovas, glostydamas kuodą, ėjo iš paskos, nuleidęs galvą.

* * *

Keletą dienų Bykovas pragyveno, nesitverdama džiaugsmu, iškilmingai pakilęs viršum kasdieninių reikalų, šilto Kikino ir Jakovo rūpesčių debe-

sies apsuptas. Per tas dienas jis smarkiai nusilpo; jam slaugyti teko pakviesti gailestingąją seserį, ilgą, laibą, it kartis, nekalbią moteriškę, rauplėtą veido ir bespavių akių. Nuolankiai stebėdamas, kaip tirpsta jėgos, Bykovas pro savo nuotaikos miglą neaiškiai regėjo, kad išgeltes Kikino veidas susirūpinęs ištįsta, akys neramiai laksto, stepiasi. Jakovas irgi pasidarė tylesnis, išblyškęs, paniūręs; po keletą kartų per dieną kažkur pranyksta, o grįžęs kalba apie įvykius nenoromis, atsargiai.

“Gailisi, — sumesdavo Bykovas. — Abu gailisi. Nenori jaudinti. Matyt — netrukus man galas.”

Bet mintis apie mirtį jį dar mažiau gąsdino negu pirma, jos ižeidžiama prasmė sušvelnėjo, pasidarė nebe tokia karti, nors nejučiomis ir pagalvodavo:

“Dabar norėtusi su Jakovu kiek pagyventi. Ir Kikinas geras. Dabar jie mane suprato. Atvėriau jiems širdį, jie ir suprato.”

Ir, šypsodamasis mintimis, galvojo apie įpėdinį:

“Įrodžiau jam, kaip reikia suprasti turtą, rūpinasi vaikas. O sakė: išdalyti vargšams! Ak, žmonės...”

— Kas darosi mieste? — klausinėdavo jis gailestingąją

seserį, norėdamas patikrinti painius Kikino pasakojimus ir atsargius sūnėno žodžius.

— Vis dar maištauja, — abejingai atsakydavo moteriškė, lyg maištai būtų buvusi įprasta miestiečių pramoga, kaip kad girtavimas ir prekyba. Ji dažnai žiovaudavo, pridengdama saujele burną, nusižiovavusi skubiai žegnėdavosi, bespalvėse jos akyse buvo sustingęs miegas, tylioje eise-noje buvo katės lankstumo.

Mieste prasidėjo šaudymas iš šeštadienio į sekmadienį, brėkstant pilkai, lietingai dienai. Pirmieji šūviai pasigirdo kažkur toli ir švelniai aidėjo ore, dulkiančio lietaus permerktime.

Keletą minučių Bykovas klausė šito tauškėjimo; galėjai manyti, kad varna snapu kapti į šlapią skardinį stogą.

— Kas čia pykši? — paklausė jis, pažadinęs seserį; jinau įsiklausė, it gyvatė pakėlusį galvą ir žiūrėdama į pilkus langų keturkampius.

— Nežinau. Gersite vaistų? — Tylėk.

Ėmė taukšėti dažiau, arčiau, atrodė, kad tankiai čekiškai skaitytuvų rutuliukai, vikraus sąskaitininko pirštais stumdomi.

(Bus daugiau)

— RĖMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI “NAUJENOSE”

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIAS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

**A M E R L I T
SUPPLIES CO.**

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

**YRA 100%
APDRAUSTI**

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuojamės savo mandagiu, asmeniiniu, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame saskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite i bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliūdytą kopiją apdraudos poliso nuorašą nuo DURU IKI DURU. Reikalaukite mūsų pukių katalogu.

**GLOBE PARCEL
SERVICE, INC.**

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

263 Market Street
Newark 2, N. J.
Telef.: MArket 3-1968

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & E. 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER, NEW YORK
Tel.: BAKer 5-5923

346 — 3rd Avenue
PITTSBURGH 22, PA.
Tel.: GRant 1-3712

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų paskutinių informacijų knygute.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ
6 — NAUJENOS, CHICAGO 6, ILL.
— SATURDAY, SEPT. 20, 1958

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE!

Jau laikas pasiusti Jūsų atneštus ar paštu mums prisištus KALĖDINIUS SIUNTINIUS. Kviečiame nors kartą atsilankyti į daugeliui žinomą lietuvišką istaigą ir įsitikinti, jog mes tikrai turime didžiausią pasirinkimą įvairiausių medžiagų, moteriškų ir vyriškų baltinių, skarelių, megztukų, deimantinių reztukų, plaukams kirpti mašinėlių, odos ir labiausiai SSSR pageidaujamų prekių žemiausiomis kainomis.

Galite ir užsakyti iš katalogu angliškas medžiagas, avalynę, vaisius, akordeonus, siuvas, maistą ir t. t. Pav. 3¼ yd. yardo mėlyna lygi ar dryža vilna vyr. siutui, 3 yd. mėlyna ar tamsiai pilka vilna vyr. paltui ir skustuvas “Solingen” \$52.50
3 y. mėlyna ar pilka vilna moter. paltui, 4 y. mėlynas su taškais ar kvadratais rayon suknelei, vilnonis megztinis, 3 rayon kojines, 2 rayon apatiniai ir 2 kelnaitės \$48.00
Sujungus abu siuntinius į vieną, pridėdame 14 kara. parker \$100.00
30 svarų cukraus \$16.00
18 svarų kiaušės taukų, 10 sv. miltų, 5 sv. cukraus, 4 sv. monų kruopų ir 2 sv. ryžių \$28.50

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th Street, Chicago 23, Ill., USA.
Tel.: Crawford 7-2126

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekancius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newarke bus atidara ir sekma. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audeklų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite i:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INGersol 7-6465, INGersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,
sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.
312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452
(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540
11601 Jos Campau Ave. DETROIT 12, MICH. Townsend 8-0298
121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. DUnkirk 5-6550

N. Y. istaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekma. 9—4.
832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. WALnut 3-1747
651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. CHapel 7-5164
1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL. HUMBoldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

**PINIGAI I
LIETUVĄ**

10 Rublių už \$1.—
Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

Literatūros politika Vilniuje

Mes labai gerai žinom, kad komunistinė santvarka literatūrą laiko vienu pagrindinių savo įrankių propagandinėje dirvoje. Nėra leidinio ar knygos, kuri būtų išleista dėl jos pagrindinės literatūrinės vertės. Viskas, kas daroma tenai meninėje srityje, ar tai būtų literatūra, ar tapyba ar muzika, ar filmas būtinai turi tarnauti savo esmėje komunistinei propagandai. Tai nėra nauja. Bet kai susipažįstame su jų praktika, galime patirti iki kokio smulkmeniško šioji politika dabar Lietuvoje pajungta komunistų užgaidoms.

Štai prieš akis jų išleisti paskutiniu metu knygų katalogai. Pirmas įspūdis, kad ten jaučiamas naujų knygų ir autorių badas. Graibstomi leidiniai, nepaisant jų literatūrinės vertės. Originalių raštų aiškiai trūksta. Kaip išbristi iš tos liūdno padėties? Ieškoma priemonių paslėpti šią negerovę. Išeitis randama tokiu būdu, kad leidžiami jau senai pasirodę ir prieš daugelį metų paskelbti kūriniai. Sumanyta ir išleidžiama apščiui vadinamų "rinktinių raštų". Ka tat turėtų reikšti? Labai paprastai — tuo būdu norima padidinti leidinių skaičių klastingai sudarant įspūdį apie rašytojų produktyvumą. Bet ir čia pasireiškia savotiška komunistinė politika. Nors menkos vertės raštai iš naujo sumaišomi, panaujinami, perkratom ir paduodami skaitytojui, kaip naujienos. Tik autoriai čia savotiškai persijojami. Jeigu ištikimai atsidavęs okupantams ir pataikaujantis rašytojas, tai sulaukia didelės laidos su 20,000 ir 30,000 tiražu. Bet greta to reikia gi parodyti, kad neužmirštami ir visi kiti kūrėjai, kurie nors ir "ne savi", bet šiaip taip pakenčiami. Tad šiems autoriams duodama proga išleisti knyga sumenkintu tiražu, būtent 3000 ar geriausiu atveju 5000 knygų. Visiškai suprantama, kad šiuo atveju ne trupučio neatšizvelgiama į rinkos paklausą. Gal būti pareikalavimas menku skaičiumi išleistų raštų yra kur kas didesnis, negu tų, kurie milžiniškais skaičiais pasirodo. Išvada viena, kad proteguojami rašiniai brukte įbrukami skaitytojams, bibliotekoms ir knygynams. O norintieji gauti tikrai pageidaujamų raštų, turi tenkintis tuo, ką visagalinti valdžia jiems teikiasi duoti. Tokiu būdu P. Vaičiūnas ir daugelis kitų senesniųjų rašytojų nustumti į paskutiniąsias vietas, nemalonėje palikti daugelis rašytojų. Bet menkaverčiai, o ištikimieji rašėjai išaukštinti iki absurdo.

Pirmiausia tenka pastebėti, kad leidžiamų knygų vidurkis sukasi apie 10,000-15,000 tiražą. Objektiviai paėmus tenka pasidžiaugti, kad vis dėlto knygų pareikalavimas

šiuo metu Lietuvoje per paskutinį dešimtmetį žymiai yra pakilęs. Čia nereikia pasiduoti valdinei sugestijai, kad tai būtų dabartinės administracijos nuopelnas. Labai paprastas reiškinys, nes Lietuvoje per tiek metų priaugo padidintas kiekis skaitytojų. Juk dabar pagrindinį skaitytojų kadra kaip tik sudaro Nepriklausomybės laikais su-brendę žmonės. Ar šiaip, ar taip dabartiniu metu jie būtų prie bet kokios valdžios pasireiškę ir sudarytų skaitytojų pagrindinius kadrus.

Labai daug išaiškina mums šią šalį pasiekęs Lietuvoje leidžiamų knygų katalogas. V. Krėvės (Raganius) turi tik 15,000 tiražą ir sulygintas su tokio autorium kaip K. Klioris, kurio raštai išleidžiami tokiam pačiame skaičiuje. Neatsilieka ir kažkoks P. Kutka. Maironio Pavasario Balsai, toji klasikinė lietuvių poezijos knyga nieku neįskirta iš bendros eilės. Taip pat ir lietuvių liaudies numylėtinis A. Vienažindis paliktas toje pačioje vietoje.

Iš rusų kalbos verstinė literatūra aiškiai favorizuojama. Visokių nežymių autorių raštai, kaip pavyzdžiui A. Virogradovo, P. Nilino, A. Avdejenkos išleidžiami tokiu pačiu 15,000 tiražu. O kas labiau patinka propagandiniu žvilgsniu, jau turi 25,000 tiražą. Šituo būdu vyksta Lietuvos žmonių rusinimas ir jų įjungimas į rusų kultūros įtaką. Aplamai paėmus išleistų knygų skaičius parodo ne autoriaus populėrumą skaitytojų tarpe, bet jo klusnumą valdžiai.

Labiausiai krinta į akį rusinimo pastangos vaikų literatūroje, kur beveik išimtinai vyrauja rusų autoriai, visokie Rybakovai, Medvedevai, Bielajevai ir jiems panašūs. Vyte Nemunėli ten pavaduoja miklus, bet nelabai originalus K. Kubilinskas, kurs nesivaržydamas pamėgdžioja kitus vaikų mėgiamus autorius. Ne be savotiško smalsumo patyriame, kad ir Amerikos lietuvių rašytojams skirtas tam tikras dėmesys. Išleista Amerikos lietuvių poetų antologija, Rojaus Mizaros, Margerio raštai, Seno Vinco rašinėliai. Na, žinoma, tai nedaug kuo papildo bendrą vaizdą. Nebent sustiprina įspūdį, kad ten tikrai sunkoka surasti tinkamus rašinius knygų rinkai praturtinti.

Nelinksmoje knygų leidybos srityje bent tiek paguodos, kad susiprasta plačiau naudotis artimųjų tautų latvių ir estų bei gudų autorių raštais, ir jų vertimai pridėti prie pozityvių šių dienų knygų leidybos laimėjimų.

P. T.

Kas skaito "Naujienas" — Tikrai tiesą jose ras.

GERA NAUJIENA VISIEMS MUSŲ DRAUGAMS LIETUVIAMS. ATVYKITE IR SUSIPAZINKITE.

Taupykite ir pelnkite aukščiausius dividendus Federalinės valdžios apdraustoje taupymo ir skolinimo bendrovėje. Už pinigus, idėtus prieš mėnesio 15 d., dividendai mokami nuo mėnesio 1 dienos.

Visos taupymo sąskaitos Federalinės valdžios apdraustos iki \$10,000 F. S. L. I. C. įstaigoje.

Visais nuosavybės ir paskolų klausimais tučtuojau duoda patarimų mūsų prityrę gabūs tarnautojai.

AVONDALE SAVINGS & LOAN ASS'N.

2965 MILWAUKEE AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

BUDRIK'S

SUPER FURNITURE MART

3241 So. Halsted Street

DIDELĖ NUOLAIDA UŽ BALDUS, įrengimus, Jewelry — lengvais išmokėjimais

2 gabalų Seklyčios baldai, buvo \$175	Dabar	\$98.00
3 gabalų Sectional Parlor baldai, \$375	Dabar	\$199.00
2 gabalų Pullman Parlor Suite \$375	Dabar	\$199.00
3 gabalų Miegamojo kambario baldai \$200	Dabar	\$98.00
4 gab. Miegamojo Suite \$299	Dabar	\$165.00
5 gabalų Dinette Set \$78.00	Dabar	\$38.00
7 gabalų Dinette Set \$125.00	Dabar	\$68.00
7 gab. Valgomojo kamb. baldai \$225.00	Dabar	\$112.00
Sealy, Simmons Innerspring Matracai		\$21.00
Studio Couch miegoti 2 buvo \$98.	Dabar	\$48.00
Hollywood lova buvo \$98.00	Dabar	\$48.00
9x12 Kaurai vien vilnų, buvo \$88.00	Dabar	\$48.00

3 kambarių baldų įrengimas:

5 gabalų Miegamasis, 2 kab. Seklyčios įrengimai		
5 gab. Dinette Set, Gazo Pečius, Refrigeratorius		
T. V., 1x12 Kauras, Linoleumas. Buvo \$445.00,		
Dabar už viską tik		\$298.00
HI. FI. Automatiškas Radio ir Fonografas		
Buvo \$78.00	Dabar	\$39.00
Radio su elektriniu laikrodžiu		\$15.00
Mažas Stalo Radio numazinta kaina		\$10.00
Tape Recorder. Buvo \$159.00	Dabar	\$78.00
Televizijos Setas 21 ir 24, nupiginta		\$78.00
Philco, Zenith, ARC T. V. nupiginta		\$138.00
Frigidaire F. S. 101. Buvo \$339.00	Dabar	\$199.00
Gen. Electric Automatiški Pečiai. Modelis 304P		
Buvo \$399.00	Dabar	\$220.00
G. E. Automatiški Filter-Flo Skalbiamos mašinos		
Buvo \$349.00	Dabar	\$188.00
G. E. Automatiškas džiovintuvas. Modelis 620.		
Buvo \$239.00	Dabar	\$128.00
G. E. Automatiškas Indų Plovėjas "Mobile Maid"		
Buvo \$249.00	Dabar	\$129.00
Dideli Anglimis kūr. Šildytuvai. Buvo \$169.00	Dabar	\$99.00
Gaso Šildytuvai Moores, Siegler, Martin. Visokio didumo.		
Nuolaida mainant.		

Elektriniai katilai, kiekvienas po	\$7.00
Automatiški duonos gruzdintuvai (toasters)	\$7.00
Hoover Vacuum Cleaners. Buvo \$39.00	Dabar \$19.00

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street

Atdara sekmadienį nuo 10 ryto iki 5 val. po pietų.
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9:30 valandos

Dėl televizijos pataisymo Telefonas CALUMET 5-7237.

Budriko nauja antra radijo programa sekmadienį 2:15 po pietų iki 3 v.
Radijo programa ketvirtadieniais 6 val. vak. iki 6:30. Iš stoties WHFC 1450 kilocycles.

GARSINKITĖS NAUJIENOS

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, SEPT. 20, 1958

MOKSLO ŽINIOS

150 maisto chemikalų teks patikrinti

Nauju įstatymu bandys sudrausti maisto dažytojus

Winston Rankin, federalinės maisto ir vaistų administracijos asistentas, Chicagoje vykusiame Amerikos chemikų konferencijoje pranešė, kad apie 150 chemiškų maisto priedų teks nedelsiant patikrinti, kaip to reikalauja ką tik prezidento Eisenhowerio pasirašytas naujas maisto apsaugos įstatymas.

Esą vartojama apie 550 chemiškų priedų maistui nuo gedimo apsaugot, maisto produktams nudažyt patraukliomis spalvomis, maistui išbalinti, skoniui gerinti ir rūgštims kontroliuoti. Daugumas tokių chemikalų po ilgo vartojimo nustatyti esą nekenksmingi žmonių sveikatai. Bet kiti turės būti toliau tikrinami, kadangi, pasak Rankiną, tikrai nežinoma, kokios jų pasekmės žmogaus organizmui po ilgesnio vartojimo.

Maisto ir Vaistų Akto (Food and Drugs Act) papildymu, kurį priėmė paskutinis kongresas, visa tų chemikalų patikrinimo našta uždėta maisto gamintojams ir "gerintojams". Iki šiol maisto gamintojai galėjo vartoti bet kokius priedus tol, kol valdžia neįsikišdavo, gavus nusiskundimų dėl tokio ar kitokio maisto kenksmingumo.

Surasti žmogaus ligą, užteks papūsti į kaukę

Chicagos universitete buvo išrastas ir tarptautinėje taikos atomų konferencijoje Genevoje demonstruotas toks aparatas, kad žmogui pakaks pūsti kvapą į užmautą dujokaukę ir po 4 minučių aparatas nustatys, kokia liga žmogus negaluoja.

Prieš diagnozę žmogui duos suvalgyti tam tikro radioaktyvaus maisto, ir po to išpučiamasis kvapas turės radioaktyvių dvidegį (carbon dioxide) dujų, gaunamų maisto virškinimo procesui kūne vykstant. Palyginant kvapo radioaktyvumą su normalaus kvapo lentelėmis, medicinos specialistai nustatys, ar kūnas tinkamai atlieka maisto cheminį apdirbimą. Gautus diagnozės duomenis perleidus per elektroninį skaitliuką (computer), per 4 minutes bus galima nustatyti diagnozę, kas ligi šiol trukdavo nemažiau kaip 10 dienų.

Smegeninga vienuolė

Viena iš 500 moterų, dalyvavusių 14,000 Amerikos chemikų dr-jos 134 susirinkime Chicagoje, buvo vienuolė sesuo Virginija, Nazareto kolegijos Louisville chemijos profesorė. Savo pranešime, gin-dama viduramžių alchemikus, ji pareiškė: "Alchemikai

tikrumoje buvo chemijos tėvai ir mane pikumas ima klausant, kad žmonės alchemikus vadina raganiais ir juodosios magijos darytojais. Ir jei jie būtų turėję ciklotronus ir kitus 20 amžiaus instrumentus ir metodus, ir jie būtų sugebėję pagaminti aukso iš paprastųjų metalų, kaip mes kad jau sugebame".

Sesuo Virginija yra parašiusi knygą "Mažoji alchemijos knyga", kurią išleido Kalifornijos universitetas. Tai yra vertimas iš 13 šimtmečio rankraščio, parašyto šv. Alberto Didžiojo, dominikonų prioro, kurį katalikų bažnyčia paskyrė mokslų patronu.

Virginija grįžo į Louisville. Tas darbas vadinamas "Sme-tėti savo mokslinio darbo, genų ekstraktų riebalinių kuriam ji gavo iš Nationalrūgščių dujinę chromatogra-Health Institute \$4,000 lėšų. fija".

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stakė lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALES MONAL.

Now at OGDEN STOKER

FOR GREATEST HEATING *Comfort AND Safety*

insist on **MOORE'S** the heater with the

the safest gas heater you can buy

GUARANTEED **NEVER** TO BURN OUT!

- Pays for itself in fuel savings
- Clean, convenient gas heat
- Completely automatic operation
- Dependable—service-free
- Fireplace charm, warm floors
- Vitreous porcelain enamel finish
- Choice of colors
- SPECIAL LP-GAS BURNERS

Where your family is concerned, you want comfort and safety! Moore's gas heaters give you both! The complete protection of modern cast iron in vital safety areas makes Moore's heaters the safest you can buy. They won't burn out because comfort and safety is built in—not for years, but forever!

EASY TERMS **=====** COME IN TODAY

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112